

նել ամենեւին ոչ քաղաքականութիւնը, ոչ արուեստները, ոչ արդարութեան սէրը, ոչ այն անյագ փափաքնոր ունինք միշտ՝ գեղեցիկ, բարի և աստուածային բաներուն, ա՛հ, ինչ իրաւունք ունի այնպիսին սրտանց մեծարելու իրեն նման մարդիկը, զանոնք սիրելու, իր հետը մէկտեղ առաքինութեան յորդորելու, անոնց օգտին համար ինքզինքը զո՛հ ընելու :

Մարդկութեան վրայ սէր ձգելու համար՝ պէտք է առանց դայթակղելու ճանճալ անոր տկարութիւններն ու մոլութիւնները :

Երբոր կը տեսնենք որ մարդիկ տըգէտ են, մտածենք թէ ինչ զօրաւոր բան է մարդս որ կարողութիւն ունի այնպիսի տգիտութեանէն դուրս ելլելու՝ իր խելքը բանեցընելով : Մտածենք թէ ինչ մեծ զօրութիւն է մարդուս զօրութիւնն որ այնչափ տգիտութեան մէջ ալ կրնայ ի գործ դնել ընկերական գերագոյն առաքինութիւններ . արիութիւն, կարեկցութիւն, երախտագիտութիւն, արդարութիւն :

Եւսն անձինքն որ ոչ երբեք կը ջանան որ լուսաւորուին, և ոչ երբեք առաքինութեան ետեւէ կ'ըլլան, մէյմէկ զատ զատ մարդիկ են, մարդկութիւն չեն : Եւսն ինչպէս և որչափ արդարանալը՝ Եստուած գիտէ . մեզի այսչափը գիտնալ բաւական է թէ ամէն մարդու տրուած քանքարին հաշիւը միայն պիտի պահանջուի իրմէ :

Աստուած որ բոլոր մարդկանց մարմինը մի և նոյն հողէն ստեղծեր է, և անոնց հոգւոյն իրեն պատկերն ու նմանութիւնը տուեր է, այնչափ զանազանութիւն չգրու անոնց մէջ որ մէկ կողմանէ ամբարտաւաններ ելլեն ու մէկալ կողմանէ գերիներ ըլլան :

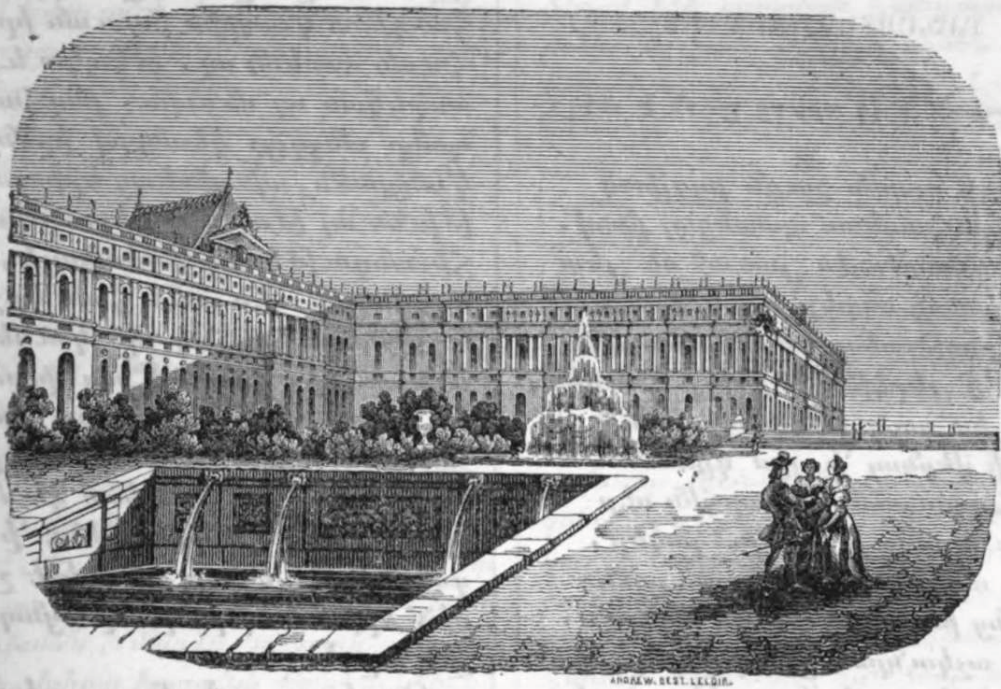
ՊՈՍԻՒՒ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԷՐՈՒՆ :

ՍԷՐՈՒՆ, քաղաքը, որ Փարիզէն չորս ու կէս փարսախ հեռու է, առաջ աննշան գեղ մըն է եղեր . Սուրբկոս ԺԳ. Վաղղիոյ թագաւորը այս գեղը գնեց, և հոն որսորդութեան համար իրեն դղեակ մը շինել տուաւ : Ետքէն երբոր Սուրբկոս ԺԳ. իշխանութիւնը ձեռք առաւ այս քաղաքս շատ զարդարեց և դղեկին վրայ մեծամեծ ծախքեր ըրաւ, որ 1627^{էն} ետեւ թագաւորները տարւոյն մէկ մասը հոս կ'անցունէին : 1790^{էն} վերջը Վաղղիոյ քաղաքական խռովութիւնները վրայ գալով այս դղեակն ալ երեսէ շատ ընկած էր . բայց 1837^ն Սուրբ Գիլիպպոս Վաղղիոյ վերջին թագաւորը շատ ծախքով գրեթէ բոլորովին նորոգել տուաւ, և պատմութեան փառաւոր թանգարանի մը վերածել տուաւ : Եւսոր մէջ կը բովանդակուին Վաղղիացւոց պատմութեան բոլոր անցքը, թագաւորութեան սկիզբէն սկսեալ ինչուան մեր օրերը : Վղեկին վայրագաւիթը մտածիդ պէս մէկէն դիմացդ կ'ելլեն տասնուվեց հրկայաձև ճերմակ մարմարիօնէ փառաւոր արձաններ, որոնք աջ ու ձախ կեցած կը ներկայացընեն Սիւթեր ու Ուլիէն, Տիւկէքէն ու Պէյար, Սիւլի ու Վոլպէր, Թիւրէն ու Վոնտէ, Սիւֆրան ու Թուրվիլ, Տիւքէն ու Տիւկէյ-Թուրէն, Լանն ու Վուրտան, Սորթիէ ու Սասէնա, որոնք փառք ու պարծանք եղեր են իրենց հարեհեացը . ասոնցմէ ետեւ ալ Սուրբկոսի ԺԳ. պղնձէ ձիաւոր գեղեցիկ արձանը կուգայ : Իսկ դղեկին ներսի լայն ճամբաները բոլոր ամէն դարու մէջ երևելի մարդկանց արձաններովը ու կիսարձաններովը զարդարուած են : Եւ

Ս Էրասյե ԴըԷալը 1 :

Թեև ին կամ հիւսիսային կողմը հին Թա-
գաւորութեան երեւելի անձինքներն են .
այս կողմի առաջին դատիկոնին մէջն է
նաև յան տ' Լըք դեղացի կտրիճ օ-
րիորդը , որ Մարի տ' ()րէան , Ս ուր-
թէ մայրիկի դքսուհւոյն ձեռագործն է :
Չախ Թեին կամ հարաւային կողմը
գլխաւորապէս առջի հասարակապետու-
թեան և կայսերութեան ատենի երեւե-
լի անձինքներն են : Լ.յս պալատիս տես-
նելու արժանաւոր մասերն են պարտէզի
կողման ճակատը , լ ըմուռն անուռնով
նկարչին պատկերները՝ հերթիւլէսի ը-
սուած սրահին մէջ . հերմէսի և ԼըԷ-
սի սրահները . մեծ դահլիճը , ուր լ ը-
պրէօն նկարիչը Պիրենեան խաղաղու-
թենէն ինչուան՝ լիմէկի խաղաղութիւն
Ս ուղովիկոս Ժ.Դ. ըրած երեւելի գործ-
քերը նկարած է . Թագուհւոյն դատիկո-
նը , մատուռը՝ իրեն ճարտարապետու-
թեան մաքրութիւնը և մէջը եղած գե-
ղեցիկ արձաններուն ու պատկերներուն
համար . նարնջի պարտէզը , որ Մանու-
րի ձեռագործն է , ուր ինչուան հիմայ
ալ երկու նարնջենի կը ցուցնեն որոնց-
մէ մէկը Պաղղոյ Ֆրանչիսկոս Ս. Թա-
գաւորը տնկեր է , մէկան ալ հենրիկոս

Դ. Թագաւորը , և այն և այն : Վաղեկին
ետեն ալ պարտէզն է բոլոր մարմարիոնէ-
ու պղնձէ արձաններով ու կիսարձան-
ներով զարդարած . մէջը զանազան ջրե-
րու խաղեր ու շատուաններ կան , ո-
րոնց մէջ ջուրը երբեմն տօնի օրերը ին-
չուան ամենէն երկայն ծառերուն բար-
ձրութիւնը կ'ելլայ : Լ.յս պարտէզին
ծայրը Մեծ ու Պզտիկ լծիւանոն ը-
սուած պալատները կան որոնցմէ մէկը
Ս ուղովիկոս Ժ.Դ. շինել տուեր է , մէ-
կան ալ Ս ուղովիկոս Ժ.Է. :

Հիմայ Ս Էրասյե այն չքեղութիւնը
չունի ինչ որ Թագաւորութեան ատեն
ունէր . վասն զի արքունիքը հոն եղած
Ժամանակը բոլոր մեծերն ալ հոն կու-
գային : Բնակիչքը գրեթէ 30,000 են
և բնութեամբ ծոյլ ու խեղճ են , անոր
համար արուեստներն ալ հոն ծաղկած
լեն : Բայց կըթութեան ու բարեգոր-
ծութեան շատ տեղուանք կան հոն .
գրատունն ալ գեղեցիկ է , մէջը 40,000
հատոր գիրք ունի : Հոս ծնած են Ս ու-
ղովիկոս Ժ.Զ. և իրեն եղբարքը , լ Ֆի-
քահանան , Տիւսի , հօշ զօրավարը և
Պերթիէ երեւելի մարաջախոր :